

danou vydavatelstvím *Wiedza Powszechna* ve Varšavě poprvé v roce 1972 a od té doby v pěti dalších vydáních. Je to konverzační a frazeologické minimum češtiny.

Vědecké dílo prof. Damborského z něj učinilo výraznou postavu ostravské slavistiky. Není to jen jubilejní oslavou vynucené *captatio benevolentiae*, řekneme-li, že si osobnosti a díla prof. Damborského hluboce vážíme, že je významnou osobností univerzity, která mu udělila čestnou medaili k prvnímu desetiletí svého trvání. Vážíme si ho i pro jeho vlastnosti lidské – pro jeho skromnost, ochotu pomáhat mladým adeptům filologie, pro jeho postoje v dobách pro něho těžkých.

Máme radost z toho, že pana profesora si váží i na jiných univerzitách: o jazykovědnou přednášku u příležitosti jeho životního jubilea jej požádala pracoviště univerzit Masarykovy, Karlovy a univerzity v Opoli.

Na závěr bych ráda popřála jubilantovi pevné zdraví, klid a pohodu k vědecké práci a denně alespoň jednu – někdy menší a někdy větší – radost.

Eva Mrhačová, Ostrava

Aleš Haman sedmdesátiletý

Ač je to k nevíře, 26. června se literární historik, editor, kritik a vysokoškolský pedagog prof. PhDr. Aleš Haman, DrSc. dožívá sedmdesátky. My, kteří známe pana profesora z jeho vystoupení na literárněvědných konferencích, odborných seminářích, ale i z osobního kontaktu s ním (řád vzpomínám na naši cestu z polského Wałbrzychu do Náchoda, naplněnou inspirujícím rozhovorem, která se změnila díky pomalému tempu vlaku přes hranice spíše ve vlastivědný výlet), bychom vzhledem k jeho činorodosti, optimismu, spojeném s vlídností, laskavostí a hlavně s ochotou naslouchat a vést dialog tato léta vůbec nehádali.

Narodil se v Josefově, absolvoval gymnázium J. K. Tyla v Hradci Králové, poté vystudoval na Filozofické fakultě UK obor bohemistika-literární věda. Jako žák Jana Mukařovského byl v mnohém ovlivněn strukturalistickou metodou a zaujaly ho teoretické problémy výzkumu, zvláště genologie, tedy nauka o literárních žánrech. Po absolutoriu měl původně nastoupit na VŠP jako asistent v oboru česká literatura, ale z politických důvodů byl nucen přijmout místo jazykového redaktora ve Státním zdravotnickém nakladatelství. Po roce se však stal redakčním tajemníkem Spisů Jana Nerudy v Ústavu pro českou literaturu ČSAV, čímž byla určena jeho oblast bádání – literatura 19. století. Za svého prvního působení v Akademii věd redakčně zpracoval přes polovinu z devětatřiceti svazků Nerudových Spisů a edičně připravil svazky *Menší cesty a Aforismy a dodatky*. Vydal také memoáry Ignáta Herrmanna a podílel se na edici Quisových pražských vzpomínek. V r. 1963 obhájil kandidátskou disertaci *Neruda prozaik*, jež vyšla doplněná i knižně. Šlo z dnešního pohledu o zlom v dosavadním nerudovském

bádání, neboť do té doby byla Nerudova prozaická díla českými kritiky odsou-
vána na okraj zájmu. Haman však postihl jejich svébytnost, a to na základě meto-
dologických východisek zkoumání, navazujících na práce německé teoretičky
K. Hamburgerové. Zároveň Nerudovy prózy zařadil do kontextu prózy Máchovy
a Němcové. Brzy nato vydal monografii o Adolfu Branaldovi a zabýval se rovněž
možnostmi existenciálně založené poetiky, zvláště na příkladu poezie F. Halase.
Stále výrazněji se u Hamana začala hlásit ke slovu inspirace frankofonní literární
teorii. Zároveň recenzoval knižní noviny v časopisech „Plamen“, „Tvář“ a v denním
tisku. K této recenzentské, teoreticky navýsost poučené činnosti se vrátil po roce
1990 (na stránkách Nových knih a jinde). A volají-li dnes mnozí publicisté po
novém F. X. Šaldovi, cosi z jeho kritického zaujetí nacházím právě u Aleše Hama-
na. byť šaldovské kritiky „patosem“ je zde méně, „inspirace“ však neutuchající.

Hamanova slibně se rozvíjející akademická vědecká dráha byla drasticky
přervána v roce 1972, kdy musel z Akademie věd odejít a nastoupil ve Státní
knihovně ČR. Stal se však členem výzkumného týmu, zabývajících se resortním
úkolem – problematikou čtenářství. To podnítilo Hamanův zájem o recepci lite-
rárního díla, přičemž směřoval k literárně-sociologickým aspektům, jak je
v 70.–80. letech rozvíjela zejména kostnická škola recepční estetiky. Badatelskou
syntézou výzkumu představují Hamanovy publikace *Literatura z pohledu čtenářů*
a *K teorii četby a čtenářství*, která vedla k získání titulu doktora věd.

V r. 1990 se Haman vrací na tři léta do Akademie věd. Podílel se mj. na *Lexi-
konu české literatury* a stal se členem vědecké rady *České knihovny*. Souběžně
začal vyučovat na Pedagogické fakultě ZČU v Plzni, kam posléze přešel a kde se
také habilitoval. V r. 1998 získal titul profesora pro obor dějiny české literatury.
Od r. 2000 je vedoucím katedry bohemistiky PdF JU v Českých Budějovicích.
Působí zde v pracovním týmu zkoumajícím nadnárodní kontexty české literatury.

Prof. Haman je rovněž autorem knihy *Česká literatura po roce 1945 z ptací
perspektivy* (1991), jež vznikla na základě přednášek určených pro knihovníky,
učebnic literatury pro gymnázia, vysokoškolákům jsou určeny jeho publikace
Úvod do studia literatury a interpretace díla (1999), *Nástin dějin české literární
kritiky* (2000), skripta *Česká literatura 19. století a evropský kontext* (1999). Svůj
zájem o dílo významných poválečných autorů završil monografií *Arnošt Lustig*
(2001), souborem recenzí *Prozaické surfování* (2001) a souborem studií
Východiska a výhledy (2001).

Je zřejmé, že Hamanova vědecká práce se dále slibně vyvíjí, a to v kontextu
národním i širším mezinárodním. Podobně jako slovenský badatel Tibor Žilka na
Slovensku, tak Aleš Haman v Česku patří k těm osobnostem, které v dobrém slo-
va smyslu profilují tvář literární vědy ve střední Evropě a mají rovněž co
nabídnout evropské i světové literární vědě.

Ad multos annos!

Libor Martinek, Opava